

L'entrevista

Autor de llibres de relats com 'El crit de l'ocell domèstic' (Club Editor, 2016) i 'Pedra, paper, estisores' (Club Editor, 2022), Maksim Óssipov fa dos anys que viu a l'exili. A Rússia, Óssipov era cardiòleg. A l'exili, escriu i dona classes de literatura en una universitat d'Amsterdam. 'Kilómetro 101' (Libros del Asteroide) és el seu nou recull de narracions, les primeres que escriu en aquesta nova etapa lluny del seu país.

Maksim Óssipov

Escriptor

“Putin té un gran talent: sap com corrompre les persones”

FRANCESC MELCION

Sílvia Marimon

Bona part dels relats de *Kilómetro 101* passen en un hospital de províncies. Per què tria el punt de vista d'un metge allunyat de Moscou? En temps de la Unió Soviètica hi havia 50 ciutats grans on no es podia viure si s'havia estat condemnat. Al meu besavi, que també era metge, el van desterrar als anys 30, després de passar pel gulag. Molta gent que viu a províncies es considera poc afortunada, no és com a Espanya o a Itàlia, on hi ha un cert orgull local. Creuen que el fet de no viure a Moscou és un fracàs. Tanmateix, jo vaig ser força feliç de viure-hi. Hi vaig anar de manera voluntària, per servir la comunitat.

En algun moment diu que l'únic de bo que ha fet el govern rus és prohibir el joc i reduir el servei militar. Bé, ara ni això, perquè els homes han d'anar a la

guerra. En aquests moments qui domina la societat russa i és al capdavant del govern és gent molt pèrfida.

Explica que la nostàlgia per la Unió Soviètica és un lloc comú entre els russos.

És curiós perquè molts dels qui enyoren la Unió Soviètica mai hi van viure i, en canvi, en parlen com si fos l'època daurada. Recordo la conversa amb un noi que em va dir que jo era un afortunat per haver conegut aquella època. Aleshores, segons ell, Rússia era gran i tothom ens tenia por. Era un noi a qui no li agradava viatjar. Li vaig dir que anés a una botiga i s'estigués quiet durant 40 minuts, com si fes cua. I després marxés sense haver comprat res. Després podia anar al dentista i demanar que li arrenqués una dent sense anestèsia. Després de tot això, potser compartiria algunes de les sensacions que es tenien a la Unió Soviètica. Molt poca gent a Rússia té passaport, potser un 15%. Creuen que a fora tot és terrible.

“Molts dels qui enyoren la Unió Soviètica mai hi van viure i, en canvi, en parlen com si fos l'època daurada”

I per què aquest desig de ser un país gran i temut?

És la propaganda. A Rússia, les cançons populars tenen una gran importància. Durant la Unió Soviètica, hi havia molts músics que es dedicaven a escriure cançons. Hi havia grans melodies, les lletres no eren tan bones. Hi havia cançons per a cada cosa i tothom se les sabia. Parlaven de patriotisme, de la mare, del sacrifici... Un error ha estat que no s'hagin escrit cançons per parlar de la democràcia russa. Quan a Rússia va arribar la democràcia, no es va escriure cap cançó [l'himne rus adoptat el 1991 pel president d'aleshores, Borís Ieltsin, després de la caiguda de la Unió Soviètica, no tenia lletra i la majoria dels russos el trobaven complicat i difícil de recordar]. El primer que va fer Putin quan va arribar a la presidència va ser posar lletra a l'himne i adaptar les diferents versions de l'himne soviètic del 1943 i el 1977. I els russos van estar contents. Els símbols són importants.

¿Aquesta Rússia que enyoren és més ficció que realitat?

Quan Karl Marx va escriure el *Manifest comunista*, un noi li va demanar la mà de la seva filla. I ell el va rebutjar perquè era massa pobre. Marx sabia distingir entre la seva feina i la vida real. Tanmateix, als russos de vegades els falta sentit comú.

Hi ha un moment que es pregunta quin personatge de ficció podria ser Vladímir Putin i escull Pavel Fiódorovitx Smerdiakov d'*Els germans Karamàzov*, de Dostoievski.

Tots dos són llestos i hàbils en el joc brut. Ràpidament, veuen quina és la debilitat de les persones, allò que els fa més vulnerables. Saben detectar quina és la seva cobdícia. Putin, com Smerdiakov, té el talent de saber com corrompre les persones.

El darrer conte parla de l'exili i es titula *Fred, vergonya i alliberament. Crònica d'un viatge*. Són tres paraules que apareixen al final del llibre de Sebastian Haffner *Historia de un alemán*. Sí, són sentiments que van perdent força amb el temps. Suposo que és qüestió d'anar-se adaptant. No pots sentir-te així permanentment.

Allibre parla també dels alemanys en època de Hitler. Al seu conte esmenta la reflexió d'una infermera sobre els alemanys que van enfrontar-se a Hitler. Malgrat ser antifeixistes, a fora se'ls continuava veient com a enemics perquè continuaven sent alemanys.

De vegades, sobretot als trens alemanys, m'he trobat amb ucraïnesos. M'han preguntat d'on era i clarament no m'he sentit còmode. Continuo tenint passaport rus, no en tinc cap altre. Què hi puc fer?

Però de vegades s'ha de distingir entre el que fan els governs i el que fa la població.

Sí i no. Sempre hi ha la qüestió de fins a quin punt la població és també responsable. Quan lleigeixo Txékhov, Gógol, Dostoievski o Platónov, estic content de poder llegir-los en rus. Em sento orgullós de pertànyer a la mateixa cultura que tots ells. A la vegada, Putin és rus. Tots som russos. És complicat.

Què enyora més de Rússia?

Casa meua, les tombes dels pares, la feina de metge, alguns amics. La sensació de ser entès. 🐶